

Warszawa, 12 listopada 2020 r.

BIURO RZECZNIKA PRAW PACJENTA

DEPARTAMENT DO SPRAW ZDROWIA PSYCHICZNEGO

RzPP-DZP-WRII.420.25.2020

Osoba do kontaktu: Sylwia Kozarzewska

Telefon: [REDACTED]

**Pani
Beata Turek
Dyrektor
Departamentu Spraw Rodzinnych i Nietletnich
Ministerstwo Sprawiedliwości
ePUAP**

Szanowna Pani Dyrektor,

Terapia osoby małoletniej jest procesem często długotrwałym i skomplikowanym. Dane, które znajdują się w dokumentacji medycznej takiego pacjenta są wrażliwe i delikatne. Często też jest to najcenniejsza rzecz, jaką dysponuje personel medyczny placówki leczącej małoletniego. Do naszego Biura, m.in. poprzez Rzeczników Praw Pacjenta Szpitala Psychiatrycznego zgłasza się personel podmiotów leczniczych z wątpliwościami związanymi z udostępnianiem lub odmową wydania dokumentacji medycznej osobie bliskiej ze względu na dobro procesu terapeutycznego. W przypadku pacjentów małoletnich obawy o nieodpowiednim wykorzystaniu dokumentacji są zjawiskiem powtarzalnym. Często jest to zaniepokojenie samych pacjentów, ale zdarzają się również przypadki, kiedy to personel medyczny ma wątpliwości, czy udostępnienie dokumentacji medycznej bliskim pacjenta nie przyniesie negatywnego skutku prowadzonej terapii.

Kazus I

Przypadkiem, o którym chciałbym wspomnieć jest sprawa niepełnoletniej pacjentki, która nie utrzymuje zgodnych stosunków z najbliższą rodziną. Pacjentka obawia się, że jej matka może wystąpić o jej dokumentację medyczną jako opiekun prawny, a nie chciałaby, aby ktokolwiek z rodziny był do wglądu w nią upoważniony. W niniejszej dokumentacji medycznej opisana jest sytuacja rodzinna pacjentki. Udostępnienie jej członkom rodziny mogłoby zwiększyć konflikt. Sąd nie zdecydował się na wskazanie czy udostępnić dokumentację, jednakże proponowałby tego nie robić.

Rzecznik Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa

kancelaria@rpp.gov.pl, www.gov.pl/rpp

Rzecznik Praw Pacjenta
Rzecznikiem Polskich Seniorów 2020

Telefoniczna Informacja Pacjenta

800 190 590

Kazus II

Podobny problem dotyczył również niepełnoletniej pacjentki, której ojciec wystąpił o dostęp do dokumentacji medycznej. Wnioskodawca jest w trakcie rozwodu z matką pacjentki. Jako ojciec pacjentki nie miał ograniczonych w żadnym zakresie praw rodzicielskich. Istniało jednak bardzo uzasadnione podejrzenie, że zapoznanie się z informacjami w dokumentacji może być wykorzystane przeciwko obiektywnie rozumianemu dobru dziecka. Szpital wystąpił do sądu z prośbą o decyzję. Sąd nie zajął wiążącego stanowiska w sprawie, zasugerował jedynie, że kierownictwo podmiotu powinno podjąć decyzję, ze wskazaniem jednak na odmowę wydania dokumentów. Dyrekcja szpitala przychyliła się do postanowienia sądu i w oficjalnym piśmie wyjaśniła powody odmowy decyzji.

Opinie ekspertów

W żadnym z przypadków sądy nie zajęły swoich stanowisk, dlatego na podstawie powyższych kazusów zwróciłem się do kilku ekspertów z prośbą o opinię. Pan Stefan Bednarz – Zastępca Dyrektora Szpitala Uniwersyteckiego w Krakowie, zdecydował się odmówić udostępnienia dokumentacji medycznej jednemu z rodziców oraz pisemnie tę odmowę uzasadnił [1]. Podobnie sprawa ma się w przypadku, w którym występował do sądu Ośrodek Rehabilitacyjno-Readaptacyjny Betania, gdzie sąd uznał, „że to kierownictwo podmiotu powinno podjąć decyzję”. Oba sądy wskazały jednak, że ich zdaniem nie powinno się niniejszej dokumentacji udostępniać. Dyrektorzy obu placówek zwracają uwagę, że jest to problem, który nie jest dokładnie uregulowany prawnie, przez co w takich przypadkach dochodzi do konfliktu kto odpowiada za podjęcie decyzji o udostępnieniu bądź nie, dokumentów.

Swoje stanowiska przedstawiły mi również Panie: prof. dr hab. n. med. Małgorzata Janas-Kozik (pełnomocnik Ministra Zdrowia ds. reformy w psychiatrii dzieci i młodzieży) oraz dr hab. Barbara Remberk (Konsultant Krajowy w dziedzinie psychiatrii dzieci i młodzieży). Dr hab. Remberk zauważa, że „dokumentacja medyczna powinna zawierać jedynie informacje, które są niezbędne do przeprowadzenia procesu diagnozy i leczenia. W psychiatrii jednakże zakres niezbędnych informacji obejmuje szerokie spektrum szczegółowych i osobistych danych dotyczących, co więcej, nie tylko samego dziecka, ale także jego sytuacji rodzinnej”. Obecne przepisy nakazują wydanie dokumentacji medycznej dziecka – z czym zgadza się prof. Janas-Kozik, jednakże obie Panie Profesor zastrzegają, że w sytuacjach budzących wątpliwości powinien decydować sąd. W dokumentacji medycznej dziecka, które leczy się psychiatrycznie mogą znajdować się kluczowe dla jego stanu psychicznego informacje, których pacjent nie jest gotowy przekazać rodzicom. Może również wystąpić obawa, że takie delikatne informacje zostaną wykorzystane na niekorzyść dziecka.

Wnioski

W 2019 r. opracowaliśmy projekt nowelizacji ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. Zaproponowaliśmy dodanie art. 50a o treści: „W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek kierownika podmiotu leczniczego, sąd opiekuńczy właściwy dla miejsca

zamieszkania nieletniej lub ubezwłasnowolnionej całkowicie osoby przebywającej w szpitalu psychiatrycznych, może ograniczyć dostęp przedstawiciela ustawowego lub opiekuna prawnego do dokumentacji medycznej tej osoby”. Decydującym argumentem do uwzględnienia propozycji zawartej w przepisie art. 50a jest to, że dokumentacja medyczna często jest wykorzystywana przez rodziców w sporach prawnych, w których niejednokrotnie największym poszkodowanym okazuje się małoletnie dziecko, np. w sprawie oskarżenia o przemoc domową jeden z rodziców wykorzystuje dokumentację medyczną celem podważenia kompetencji rodzicielskich drugiego rodzica. Proponowany przepis ograniczyłby możliwość korzystania z dokumentacji medycznej dziecka w sposób sprzeczny z jego interesem¹.

W tym miejscu chciałbym zwrócić się do Pani Dyrektor z prośbą o osobiste zainteresowanie tym ważnym tematem oraz przekazanie sądom opiekuńczym ustandaryzowanych wytycznych, w jaki sposób postępować w przypadkach, gdy pojawia się sprawa związana z udostępnieniem rodzicom dokumentacji medycznej dziecka. Będę zobowiązany również za udzielenie odpowiedzi z powołaniem na sygnaturę niniejszego pisma [2].

Podstawa prawna:

[1] § 79 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania (Dz. U. z 2015 r., poz. 2069) oraz § 71 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z 6 kwietnia 2020 r. dotyczącego dokumentacji medycznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 660)

[2] Art. 47 ust. 1 pkt 7 Ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2020 r., poz. 849)

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Pacjenta

Grzegorz Saj
Dyrektor

dokument podpisany podpisem elektronicznym

Do wiadomości:

Pani SSR Dorota Hildebrand-Mrowiec, Prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Sądów Rodzinnych w Polsce, stowarzyszenie@sedzia-rodzinny.pl

¹ Uzasadnienie do nowelizacji ustawy z 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r., poz. 685) – RzPP-DZP-WRI.41.3.2019